

Biblia

JAINKO ETA GIZONEN ARTEKO AR-EMANAK

BIBLIA ETA GIZONA

Gizonak bere kabuz eta bere kontura ezin lezake Jainkoari buruzko gauza garbirik jaso. San Paulo'k dionez, Jainkoa'k bere arrastoa utzi du mundu onetan; baña, arrasto oiek ispillu zikin baten antza dute. Ispillu orrek ez du Jainkoaren irudi garbirik ematen. Orregaitik Jainkoa garbiago ezagutzeko, aren laguntza bear izan du gizonak eta laguntza ori Bibliaren bitartez eman dio; naiz-eta gizakien asieran ere laguntzaren bat izan.

* * *

Zer esaten digu euskaldunon histori-aurreak? Kobetan ginduztela geuren elizak eta an, ormeetako marrazkietan aztikeria egiñez, animalia basatiak gurtu: larrabei, basauntz, basurde eta abar. Animaliak ezita gero, ikulluan zeudenean, orduan ere berdin: bei, auntz, urde eta abar ziran gure aurrekoen jainko txikiak eiztari izatetik artzai izatera biurtu ziranean. Baita illargia, eguzkia eta izakiaren beste indarrak ere gurtzen zituzten.

Eta, geure erriaren antzera bizi ziran beste erriak ere. Jainkoa illunpetan zegoen eta aren irudia eztalita. Eztali ori kendu bear zan irudi garbia ager aal izateko. Orixe izan zan Bibliaren zeregiña: eztali ori kentzea.

BIBLIA EZ DA ZIENTZI-LIBURUA

Mundu onetako asieraren arazoak naiko ondo adierazten ditu Bibliak; alaz ere, bere eginkizuna ez da guri zientziaren berri ematea, Jainkoarena, baizik.

Zientzia Bibliaren idazleek ikutzen dutenean, konparazio baten antzera erabiltzen dute zientzi ori eta orduko ikuspegitik; ez beintzat gaurkotik. Biblia idazten asi ziranetik, iru milla urte pasa dira eta arrezkeroz, orduan zeukaten ikuspegia, azpikoz gaiñera aldatu da. Ezin diteke gaurko neurriekin orduko gertae-rak neurtu. Dana dala, argi ta garbi dago Biblia ez dala zientzi-liburua erlijio-liburua baizik.

Bere egitasmoa guri Jainkoaren berri ematea da eta iñola ere ez, zientzia erakustea.

PEKATUA ETA ASKATASUNA

Bibliak dionez, Jainkoak egin zituen Zeruak eta Lurra. Lur onetan gizakia ipiñi zuen gauza guztien jaun eta jabe; gizakia, ordean, egiña izanik, bere Egi-llerearen esanetara egon bearko du, eta Jainkoaren irudira egiña dagoenez, baidu artarako bear diran adimena eta naimena.

Adimenak eta naimenak, bien artean, osatzen dute gizakiaren askatasun-aalmena. Aske da gizakia, azken-neurri batean, beintzat. Eta askatasun orrek bere neurriak baditu: Jainkoa-kreatzallearen naiaren erara. Jainko egille eta Gizaki egiñaren arteko emanak dira askatasunaren ezparruak.

Egilleak ipiñi dizkio Egiñari askatasunaren neurri oiek: Ona egin, txarrik ez egin. Orra Paradisuko On eta Txarren jakintza-arbola. Buztinezko Gizonaren (Adam'en) pekatua orixe izan zan: Bere burua Kreatzallearen gaiñetik ipintzea: Jainkoaren gaiñetik, Jainkorik gabe eta Jainkoaren aurka.

Ona eta txarra naastu; Jainko eta Gizakiaren arteko emanak ukatu eta orrela pekatuari beste aurpegi berri bat eman: sikologi argaltasunaren edo eziketa murritzuaren ondorioak, egestura okerretik berez sortzen dan emana, eta abar. Ez omen da besterik ezer.

Pekatuaren benetako zerkia eta izakia Bibliak argitzen dizkigu, batez ere Adam eta Kristo aurrez-aurre ipintzen dituanean: Baten pekatuagantik sortu dira munduan okerkeri guztiak eta bestearen eriotzagandik, berriz, ondasun guztiak. Adam ba'da gaitz guztien sustraia, Jesus da on guztien iturburua.

* * *

Testamentu Zaarreko pekatua, Israel'ek Jainkoarekin zeukan Itun edo Itzarmenaren aurkako ekintza da, gizakiaren asieran Jainkoaren naiaren aurkakoa zana eta gure askatasunaren esia apurtzen zuena. Abraham'ek eta bere azitik sortutako Israel Erriak Ituna zeukan Jainkoarekin egiña: Ni izango naiz zure Jainkoa eta zu izango zera nere Erria. Itz ori ukatzea, Itun ori apurtzea, orra pekatuaren zera.

Moises'ek Sinai menditik Amar Aginduak ekarri zuenetik, oien aurka jokatzea izango da pekatuaren guna. Elizaren Katekesiaren Liburu berriak dionez "Gizonak Jainkoa gauza guztien asiera dala ukatzen duenean, bere azkenaren ordenamentu guztiak apurtzen ditu bai bere buruari dagozkionak eta baita ere bere inguruko gauza guztien dagozkionak ere. (G.S.13,1)".

Pekatuaren benetako barrua ikusterik ez dago Bibliaren ikuspegitik ez ba'da. Sinismenik gabe eta Jainkaorekiko ar-emanik gabe, pekatuaren benetako zerkia eta izakia ezagutzerik ez dago.

MOISES'EN AGINDUAK

Ona eta Txarraren Jakinduri-arbola Amar Aginduetara makurtu zuan Moises'ek eta Amar oiek onela banatzen dira: Iru, Bost eta Bi.

IRU

Lenengo Irurak Jainkoa dute artezgai eta elburu: Jainkoa bera maitatu; Jainkoaren Izena errespetatu; Jainkoaren eguna ondo ospatu. Berbera, bere Izena eta bere Eguna. Orra iru arteztu bearrezko gauza.

Maitatzeak Sinismena eta Itxaropena ere eskatzen ditu. Lenengo gizakiak pekatu egitean maitasuna galdu zuen eta sinismenak berekin dakarren konfiantza ere bai. Jainkoak maite zuen; baña, pekatua egitean maitasuna galduz, Jainkoarengan zeukan uste-ona ere galdu zitzaion, itxaropena ittoz. Maitasuna danean, sinismena eta itxaropena izaten ditu lagun. Auekin batera baita uste-on eta konfiantza osoa.

Lenengo agindua betetzen danean, gure maitearen Izena aotan maitasunez erabiliko degu eta bere Eguna pozik ospatuko degu. Orra iru aginduak errez bete.

BOST

Beste ondorengo bost Aginduak gizakia dute artezgai: Gizakiaren eskubi-deak zaintzera beartzen gaitue bost agindu oiek.

LAUGARRENA

Familiari begirutzen dio laugarrenak. israel'engo familiak oso ziran luze eta zabal: Guraso, gurasoen guraso, seme-alaba, seme-alaben ondorengoak, zuzeneko eta zearkako senideak, guztiak osatzen zuten famili bakoitza. Alkarrekin bizi ziran, batetik bestera, abere-taldeak eurokin zirela. Ezparru orretan danen arteko maitasuna bearrezkoa zan. Maitasunak zera eskatzen du, alkarri eskubideak errespetatzea: Goikoak bekoari eta bekoak goikoari. Orixe agintzen du laugarren aginduak, gizarte arteko ar-emanen zoriona sortzeko.

BOSGARRENA

Bizia da bosgarrenaren gaia. "Iñor ez il" alderantziz esanda dago. Bere onean auxe esan nai du: Zaindu itzatzu gizaki orok dituen bizitzarako eskubi-deak. Senitartean bezala, andik kanpora ere. Bizia da beste eskubide guztien oiñarria eta itur-burua. Bizitzarik gabe, beste guztiak ez dira ezer. Bizitza kentzea, eskubide guztiak kentzea da. Bizia osorik izateko eskubidea degu eta edozein erataria bizi oso ori murriztea, bosgarren aurkako pekatua da.

SEIGARRENA

Biziaren sorburura degu agindu onen arazoa. Ar eta eme egin zituen Jainkoak. Bien elkartea bear da bizia sortzeko eta familia osatzeko. Bi oien ar-emanetan ez dedilla beste iñor sartu batasuna apurtzen eta ondoratzen. Biak dituzte, bizia sortzeari buruzko, alkarren arteko eskubideak. Oiek zaintzea da seigarrenaren elburua: Ez dedilla iñor, familiaren barruko pakerako, eskubide-

lapurretan sartu euren artean. Orixe eskatzen bait dute seme-alaben eziketak ere. Garrantzi aundia zuen agindu onek Israel'en.

ZAZPIGARRENA

Bizia zaindu eta gordetzea, ori da bat; baña, bizia aurrera eramateko, gauza asko bear dira eta gauza oien eskubideak biziak berak ematen dizkigu: Jana, edana, jantzia, etxe-bizitza... Lapurretak debekatzea, eskubide oiek zainetzea da. Gizaki guztien eskubideak: Argalen eskubideak, umezurtzen eskubideak, ezjakiñen eskubideak, iñuxente guztien eskubideak... Gizarajo guztien eskubideak.

ZORTZIGARRENA

Adimena badegu eta adimen ori egiez bizi da: badu egiaiekiko eskubidea. Eskubide oiek zaintzen ditu zortzigarren aginduak. "Gezurrik ez esatea", egia-aren alde jokatzeko da. Adimenak egia bear du eta gizarteko ar-emanek ere bai. Egia izan dedilla gure joko-bidea agintzen digu zortzigarrenak. Obeto biziko litzake gizartea, gezur gutxiago ba'lego bien bitartean...

BEDERATZI ETA AMARGARRENA

Gizakiaren askatasuna bi aalmen auetan oiñarritzen da: adimen eta naimenean. Naimena adimenetik bizi da: Ezagutzen ez danik, nai ezin. Nai izateko ezagutu egin bear aurretik. Bi aizkeneko aginduek, bederatzigarrenak eta amargarrenak, gure bi aalmenak zuzentzen dituzte. Zergaitik eta zertarako? Egintzetan mamitzendana, aurretik adimenean lenengo eta naimenean geroago egoten dalako. Gizakien egintzak jokabide orretatik ibiltzen dira gizaki bezala ari diranean. Itsumustuka jokatzeko, robotoren antzera ibiltzea da eta ez gizaki erara. Gizakien buruaren aalmena okerretik gordetzen ba'degu, onek ez dio naimenik jango; orrela, okerra burutik eta naimenetik kendu ezkerok, ez da ekintza txarrik izango. Bi agindu auek beste guztiak betetzeko bidea erakusten digute: Okerkeria adimenetik eta naimenetik kendu.

Arrazoi zuen Moises'ek Amar Mandamentuak bere erriari eskeintzean, onela esan zuenean:

Emen dituzue Ona eta Txarra, Zuzena eta Okerra. Bi bide dira alkarrengandik aldentzen diranak: Onetik ona aterako dezute eta Txarretik txarra. Bizia batetik eta eriotza bestetik. Aukera zuena da: zeurok nai dezuten bidetik ibilli. Zoriona eta Zoritxarra zuen esku daude; zeurok aukera egin. Onaren bidea artzen ba'dezute eta Agindu auek bete, erri jakintsua izango zerazte eta zoriona lortuko; Txarretik ba'zoazte Agindu auek baztertuz, zoritxarra eta eriotza topako dituzue bidean...

MOISES ETA JESUS

Paradisu'ko Ona eta Txarraren Jakintza-Arbola eta Sinai'ko Amar Aginduak

Moises'ek erakutzi zizkigun, bai bat eta bai besteak. Paradisu'an Ona eta txarra aitatzen dira, baiña zeaztasunik gabe; Amar Mandamentuak, berriz, Ona ala Txarra zertan dagoen adierazten digute. Gure askatasunaren mugak argi-ago ikusten dira Amar Aginduetan.

Eta, zer dio Jesus'ek Moises'en Lege oneri buruz?

"Zuk gure arbasoen Legea apurtu nai dezu" esan oi zioten Jesus'i bere etsaiak. "Ni ez naiz Legea apurtzera etorri, betetzera baño" zan Jesus'en erantzuna. Legea osatzera, Legea bere betera eramatera etorri zitzaigun Jesus Jauna Zoriontasunak aldarrikatzen dituenean.

Dirua, indarkeria eta sexoa dituguz, lenago bezala orain ere, munduko zorion-iturriak: Zorionekoak aberatsak, zorionekoak indarra besteei ezartzen dietenak, zorionekoak lizunkeri guztietan murgilduta bizi direnak... Jesus'ek, berriz, oien alderantziak aldarrikatzen dizkugu:

Zorionekoak beartsuak, zorionekoak apalak, zorionekoak errukitsuak, zorionekoak pake-gilleak, zorionekoak erasotuak, zorionekoak garbiak...

Esan zitzaizuen 'begiak begia zor eta ortzak ortza zor', nik berriz esaten diuet matrallan jotzen zaitudanari beste arpegiko matralla ipiñi, txarrari onarekin erantzun, maitatu etsaiak ere, gaizki egiten dizunari barkatu eta aren alde otoitz egin, eskatzen dizunari eman, pentsamentuetan ere garbiak izan... artu bizkarrean eguneroko gurutzea eta etorri nere ondoren.

Mundu onetako erakutsiak alderantziz ipintzen ditu.

Galtzerdiari buelta osoa ematen dio:

Diruzaletasunari - eskuzabala,

Indarkeriari - pakea,

Sexoari - maitasun garbia.

Ona eta Txarraren inguruak eta pekatuaren inguruak ez dira errezak entenditzen Bibliaren agerpenik gabe. Jesus'en erakutsiak areago.

Anes'ek

